

Mragowo zaprasza

URZĄD MIEJSKI W MRĄGOWIE

ul. Królewiecka 60A, 11-700 Mrągowo

tel. 089 741 90 00, 089 741 90 41, fax 741 28 74

www.mragowo.pl

e-mail: promocja@mragowo.um.gov.pl

Mrągowskie Centrum Informacji Turystycznej

ul. Warszawska 26, tel. 089 741 80 39

www.it.mragowo.pl - na stronie dostępna jest obszerna baza noclegowa i usługowa

Od lat do Mrągowa ciągną rzesze turystów po to, by odpocząć w otoczeniu bujnej przyrody wśród lasów i jezior, zabawić się przy muzyce country, obejrzeć Mazurską Noc Kabaretową, posłuchać polskich piosenek kresowych lub pojeździć na nartach.

Mamy nadzieję, że po obejrzeniu tego folderu zdecydują się Państwo na odwiedzenie naszego miasta.

Serdecznie zapraszamy

LEGENDA O HERBIE MRĄGOWA

Osada Mrągowo i jej okolice były otoczone gęstymi lasami, jednak były to okolice mało zamieszkałe. Ludność zajmowała się hodowlą bydła a także rybołówstwem i bartnictwem. W lasach napotkać można było wiele gatunków zwierząt, głównie niedźwiedzie brunatne i wilki, które wyrządzały mnóstwo strat atakując owce i kozy, czasami nawet krowy i konie, wskutek czego gospodarze nie byli w stanie wyżywić swoich rodzin oraz płacić podatków. Osadnicy, którzy zajmowali się bartnictwem, próbowali chronić swoje barcie zawieszając je wysoko na drzewach, jednak i tam były one niszczone przez niedźwiedzie, które miód wyjadały. Szczególnie dawała się we znaki mieszkańcom duża niedźwiedzica, która atakowała zwierzęta domowe i nie bała się podchodzić do osady nawet w dzień. Próby jej upolowania nie przynosiły żadnych efektów. Gdy 20 lutego 1444 roku osada uzyskała prawa miejskie, utworzono urząd burmistrza oraz zatrudniono strażnika porządku. Strażnik ten wytypował najmłodszych i najsilniejszych mężczyzn, którzy pod jego wodzą mieli zabić dokuczliwą niedźwiedzicę. Planem strażnika było spojenie niedźwiedzicy miodem zmieszonym ze spirytusem. Jednak plan ten nie powiódł się. Chęć spróbowania wódki była u śmiałków silniejsza niż chęć pozbycia się niedźwiedzicy. Od tej pory wódka ta nosiła nazwę „niedźwiedziówki”.

W końcu zdenerwowany burmistrz zwrócił się o pomoc do wojska, obiecując wysoką nagrodę za trofeum myśliwskie. Wojsko szybko zorganizowało obławę na niedźwiedzicę, którą wytropiono na bagnach jeziora Czarnego. Gdy zaczęto strzelać, ołowiane kule trafiły w tylną lewą łapę zwierzęcia, które wydając skowyt zaczęło uciekać w kierunku Kętrzyna. Ledwie żywą niedźwiedzicę żołnierze znaleźli w zaroślach, zabili ją i odcięli postrzeloną łapę. Trofeum zanieśli do Mrągowa i pokazali burmistrzowi jako dowód pomyślnego wywiązania się z umowy. Burmistrz kazał powiesić łapę nad drzwiami magistratu na znak, że groźne zwierzę zostało pokonane. W ten oto sposób powstał herb Mrągowa.

Pojezierze Mrągowskie zostało ukształtowane podczas ostatniego zlodowacenia. Wzgórza, pagórki i leśne wąwozy okolic Jeziora Czarnego obfitują w mało znane gatunki roślin cieniulubnych. Wśród nich można znaleźć duże głazy narzutowe, często ze znakami wrytymi przez pierwszych mieszkańców tych ziem.

W Parku Słowackiego zobaczyć można najstarszą w tych okolicach sosnę widlastą. Nad wschodnim brzegiem Jeziora Czos, w pobliżu „źródełka miłości”, rośnie nizinna kosodrzewina. Przy ulicy Brzozowej rośnie lipa o kłębiastym pniu i konarach, uznana za pomnik przyrody.

W okolicach Mrągowo natrafia Państwo także na ginące już sosny wejmutki oraz inne rzadkie gatunki roślin, zwierząt wodnych i lądowych.

W 1920 roku dla upamiętnienia wygranego przez Niemców plebiscytu w Prusach Wschodnich przy kościele ewangelickim posadzono tzw. "Dąb plebiscytowy". Przy wieży kościelnej, od strony plebanii rośnie piękny cis - drzewo rzadko występujące w Polsce, objęte ochroną gatunkową. Naprzeciwko ratusza rosną niezwykle dęby piramidalne. W roku 2003 zostały uznane za pomniki przyrody.

Feren, na którym powstało Mrągowo, określano mianem Galindia, pochodzącym od nazwy staropruskiego plemienia, zamieszkującego kiedyś niemal całą obecną Ziemię Mrągową. Niedokończone badania archeologiczne, prowadzone w latach trzydziestych XX wieku przez archeologów z Uniwersytetu Królewskiego, potwierdziły opinię, że pierwsza osada znajdowała się na wyspie Jeziora Czos, czyli „Na Ostrowiu” (obecnie jest to półwysep).

Od początku istnienia zarówno osada, jak i większa część Galindii, podlegały władzy w Szestnie. Tam mieściła się siedziba wójta-prokuratora krzyżackiego pełniącego funkcję administratora z ramienia komtura bałgijskiego.

Brak wiarygodnych źródeł uniemożliwia wyjaśnienie w sposób autorytatywny pierwotnej nazwy miasta. Niemiecka nazwa Sensburg (albo Segensburg) przyjęła się podczas lokacji. Ludność polska, przybywająca w okolice Mrągowo z Mazowsza, używała spolszczonej odmiany tej nazwy – Żądźbork lub Żądźbork. Na kilku odciskach pieczęci miejskich, które zachowały się do naszych czasów, widnieje napis: „Sigillum Magis Civitatis Sensburgensis” oraz data „Anno 1348” nad lub pod znakiem łapy niedźwiedzicy. Jej wprowadzenie prawdopodobnie jest zastugą mrągowskiego burmistrza, Gottlieba Drobnickiego (Bogumiła Drobnickiego), który badając po amatorsku dzieje Mrągowo, doszukał się w źródłach historycznych, a może bardziej w podaniach i legendach, potwierdzenia roku 1348 jako daty założenia miasta, utożsamiając założenie osady z budową strażnicy między Jeziorem Czos i Jeziorkiem Magistrackim.

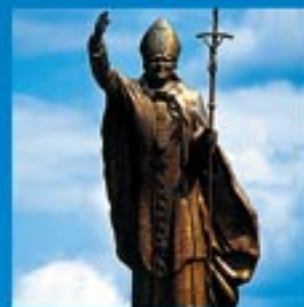

Nie zachował się dokument lokacyjny, co nie pozwala określić dokładnej daty założenia miasta. W latach 1404-1407 komtur bałgijski Johann von Sayn lokował miasto na prawie chełmińskim, a wielki mistrz krzyżacki Konrad von Jungingen nadał miejscowości prawa miejskie. Na prośbę mieszkańców 20 lutego 1444 roku Konrad von Erlichskansen odnowił pierwotny przywilej lokacyjny miasta Mrągowo; data ta przyjęta została jako data nadania praw miejskich.

Mrągowo, podobnie jak wiele miast byłych Prus Wschodnich przeżywało wzloty i upadki. Niszczone było przez Litwinów, trawione przez liczne pożary, dziesiątkowane przez epidemie i inne kataklizmy. Jednak nadanie praw miejskich umożliwiało prowadzenie swobodnej działalności gospodarczej.

W 1754 roku zbudowano nowy kościół. Od 1770 do 1792 roku w mieście przebywał 9 pułk bośniaków, któremu zawdzięcza nazwę do dziś istniejąca strażnica przy ratuszu. W 1812 roku przez miasto przemaszerowały idące na Rosję wojska Napoleona.

Ratusz jest centralnym punktem mrągowskiego rynku. Zbudowany został w 1825 r. i był oznaką rozwoju miasta. Wyremontowany w latach 90. jest dziś wizytówką miasta, mieści się tu Oddział Muzeum Warmii i Mazur, swoją siedzibę mają tu też organizacje społeczne. Za strażnicą znajduje się budynek banku PKO S.A. - już w 1820 r. był tu pierwszy miejski bank. Centrum Mrągowo to przede wszystkim zabytkowe kamieniczki, położone przy brukowanych ulicach, które odzwierciedlają klimat dawnego mazurskiego miasteczka. Jednym z najstarszych dobrze zachowanych budynków jest kamienica przy ul. Mały Rynek, w której mieści się apteka „Pod Orłem”, założona w 1819 r. przez aptekarza Graape. Na ulicy Roosevelta, wzdłuż szeregu kamienic są pozostałości po starym spichlerzu.

W

1818 roku Mrągowo stało się siedzibą powiatu. Pierwszym starostą (landratem) był kapitan w stanie spoczynku, August Lyśniewski. Nowe starostwo mieściło się w jednym z budynków przy rynku. Niestety, budynek ten został zniszczony przez pożar. Zachowany dokument z roku 1816 zawiera informację, że miasto zamieszkiwało 1500 osób. Wzrastało zapotrzebowanie mieszkańców miasta i okolicznych wsi na nowe instytucje oraz placówki usługowe.

Pomyślny rozwój Mrągowo przerwał wielki pożar, który zniszczył ponad połowę zabudowań. Dzięki zaciąganim przez rzemieślników i władze miasta pożyczkom z banku w Królewcu rozpoczęto odbudowę i rozbudowę miasta w kierunku północnym. W 1825 roku oddano do użytku ratusz i nową szkołę przy ulicy Kościelnej. Powiatowe miasto, pomimo trudności, rozrastało się i w 1837 roku liczyło 2302 mieszkańców.

W latach pięćdziesiątych, na rzece Dajna łączącej Jeziora Czos i Czarne, zbudowano młyn o znaczeniu regionalnym oraz liczne magazyny zbożowe rozmieszczone w różnych punktach miasta. W 1898 roku przy ulicy Królewieckiej wzniesiono sąd według projektu architekta K. Kakowskiego, a później gmach więzienny. W XIX wieku znacznie powiększyła się liczba ludności, dzięki napływowi Żydów i Filiponów (rosyjskich starowierów) z Wojnowa i Olecka. Mieszkało już kilkanaście rodzin Holendrów sprowadzonych do prac melioracyjnych i obsługi urządzeń wodnych. Przybywała też z sąsiedniej Warmii ludność wyznania katolickiego. W 1860 roku rozpoczęto budowę kościoła katolickiego. W latach 1892-1896 kościół rozbudowano, wzniesiono także wieżę.

Ważnym wydarzeniem w życiu miasta było otwarcie w 1897 roku kolei wąskotorowej łączącej Mrągowo z Kętrzynem, a później z Rynem, w 1898 zaś linii kolejowych biegnących do Biskupca i Rucianego. W 1889 roku ulice miasta zostały oświetlone lampami gazowymi. W roku 1900 były już wodociągi.

Burmistrz miasta Herman Jaenike dbał o estetyczny wygląd Mrągowo. Jego imieniem nazwano wzgórze z wieżą Bismarcka, wokół którego rozciągał się piękny park. W 1905 roku nad Jeziorem Juno wybudowano mały amfiteatr, a w okolicznym lesie wiele budynków o charakterze rekreacyjnym.

Las, a właściwie park, oświetlały kolorowe lampiony, były piękne ścieżki spacerowe, place zabaw, restauracja, a w latach trzydziestych – sanatorium. Nad brzegiem Jeziora Juno oraz w parku odbywały się imprezy sportowe i kulturalno-rozrywkowe.

W latach 1912-1913 oddano do użytku szpital oraz gmach starostwa (obecnie Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe i Urząd Gminy Mrągowo).

27 stycznia 1945 roku Mrągowo zajęli żołnierze II Frontu Białoruskiego Armii Radzieckiej. Władza stopniowo była przekazywana administracji polskiej. W lipcu 1945 roku urząd burmistrza objął polski repatriant z Wileńszczyzny, Feliks Guis. Przywracał on miasto do życia wspólnie z pierwszym starostą, Czesławem Krzewińskim.

Miejsce wyjeżdżających autochtonów lub osób, które zginęły w czasie działań wojennych, zaczęli zajmować Polacy z Kurpiowszczyzny, województw centralnej Polski oraz repatrianci z dawnych Kresów Wschodnich. Dzięki wysiłkowi mieszkańców odbudowano miasto. Powstały nowe zakłady przemysłowe i duże osiedla mieszkaniowe.

Współczesna nazwa: Mrągowo nadana została dla upamiętnienia postaci Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza (1764-1855) – pastora i językoznawcy, badacza gwary mazurskiej i kaszubskiej, obrońcy języka polskiego na Warmii i Mazurach.

Mrażowo jest atrakcyjną miejscowością również zimą. Na Górze Czterech Wiatrów położonej nad Jeziorem Czos działają dwa wyciągi narciarskie (orczyk), które dzięki sztucznej dośnieźnieniu i oświetleniu pozwalają narciarzom na białe szaleństwo do późnych godzin wieczornych. Do dyspozycji jest pięć tras zjazdowych o różnym stopniu trudności. Znajdują się tutaj również wypożyczalnie sprzętu narciarskiego i snowboardowego. Na stoku jest też trasa igielitowa oraz trasy biegowe, tor saneczkowy. Powstało również lodowisko.

Ośrodek Narciarski Góra Czterech Wiatrów oferuje atrakcje nie tylko zimą, ale również latem. Działa tu wypożyczalnia rowerów górskich, miejskich, quadów, sprzętu wodnego. Przenocować można w schronisku G4W.

Dojazd na Górę Czterech Wiatrów: trasa Mrażowo – Mikołajki, drugi skręt w lewo pod wiadukt kolejowy, miejsce oznakowane.

Ośrodek Narciarski Góra Czterech Wiatrów

Miejski Las 11

11-700 Mrażowo

www.gora4w.com.pl

tel.(089) 741 29 24, tel. kom. 506 141 528

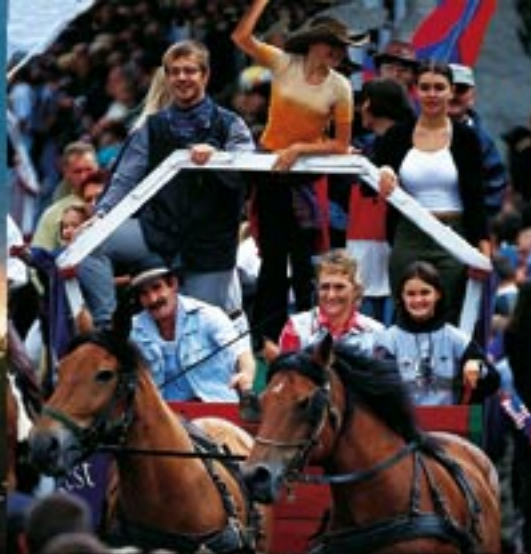
Jeziro Czoch idealnie nadaje się do uprawiania sportów wodnych. Uczniowie Szkoły Mistrzostwa Sportowego oraz zawodnicy Klubu Sportowego „Baza Mrągowo” należą do najlepszych żeglarzy w kraju i na świecie. Spośród nich wywodzą się mistrzowie krajowi oraz międzynarodowi w żeglarstwie, windsurfingu i bojerach.

Mrażowo już od ponad 25 lat związane jest z Piknikiem Country. Jest on najbardziej znanym mrażowskim festiwalem. Na to muzyczne święto country przyjeżdża corocznie kilkadziesiąt tysięcy fanów i turystów, którzy na kilka dni zmieniają oblicze miasta. Kowbojskie stroje, motocykle, samochody terenowe, muzyka i wspaniała pogoda stwarzają niezapomnianą atmosferę.

W

połowie sierpnia w Mrągowie odbywa się Festiwal Kultury Kresowej. Całe miasto rozbrzmiewa wówczas muzyką, a ulicami przechodzi barwny korowód uczestników festiwalu w strojach ludowych. W festiwalu tym biorą udział soliści, zespoły dziecięce, podwórkowe kapele, chóry i zespoły taneczne z Litwy, Łotwy, Białorusi, Ukrainy. Organizowane są plenery malarskie, wystawy fotograficzne, wieczory poetyckie, kiermasze i degustacje kresowych potraw. Impreza jest transmitowana przez TVP 2.

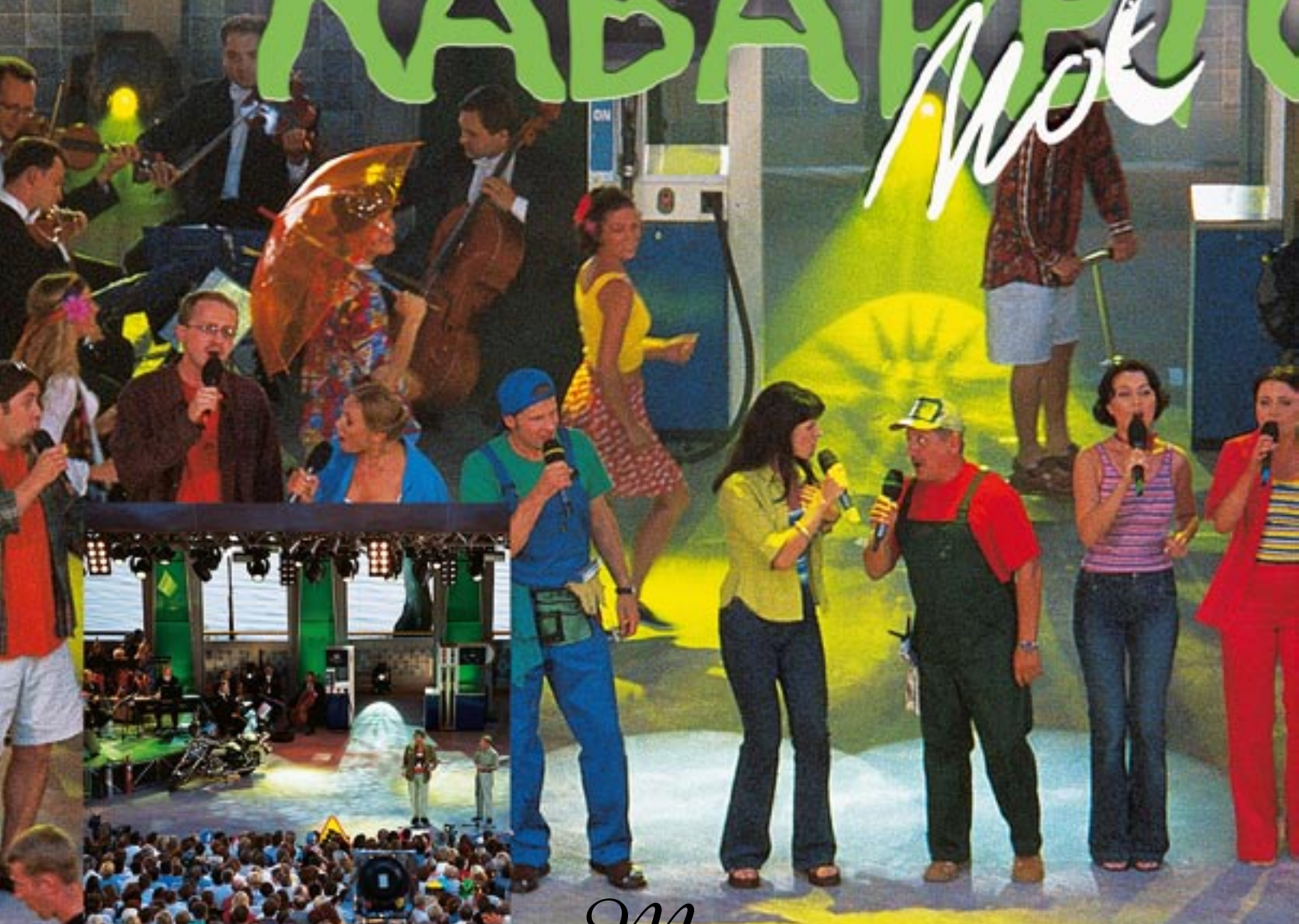
SOWEJ

Festiwal Kultury Kresowej

KABARETO

Mazurska Noc

Mazurska Noc Kabaretowa jest organizowana w mrągowskim amfiteatrze od 1999 r. Na scenie mrągowskiego amfiteatru prezentują się najlepsze polskie kabarety oraz znani wykonawcy muzyki rozrywkowej. Impreza jest transmitowana przez TVP 2.

*M*ragowskie Towarzystwo Jazzowe zaprasza na koncerty jazzowe z udziałem najlepszych polskich i zagranicznych muzyków.

Od 1983 roku w ostatni weekend lipca, w Mrągowie odbywa się największy w Środkowej i Wschodniej Europie Międzynarodowy Festiwal Muzyki Country „Piknik Country Mrągowo”. Koncerty odbywają się w amfiteatrze nad jeziorem Czos oraz w centrum miasta w ramach „Pikniku w Mieście”. Corocznie festiwal sprowadza do miasta rzesze miłośników tego rodzaju muzyki i przede wszystkim dobrej zabawy, którzy na kilka dni zmieniają oblicze miasta. Piknik Country w Mieście to szereg imprez towarzyszących Międzynarodowemu Festiwalowi Muzyki Country: występy zespołów country, koncerty gwiazd, występy zespołów tanecznych, konkursy, wystawy, maraton pływacki oraz Parada Country - czyli wielki niedzielny pokaz pojazdów w stylu country.

Kilkudniowa zabawa zmienia spokojne na co dzień uliczki miasta. Muzyka, barwne stroje i taniec towarzyszą turystom i mieszkańcom od rana do późnych godzin nocnych.

Od lipca 2008 roku goście mogą poczuć piknikowy klimat Dzikiego Zachodu w Miasteczku Westernowym Mrongoville. To odwzorowane miasteczko z drugiej połowy XIX wieku przyciąga do siebie najdzielniejszych kowbojów i najpiękniejsze kobiety.

Na gości czeka wspaniała zabawa, niezapomniane przeżycia i wiele atrakcji dla wszystkich. W Wiosce Indiańskiej można zapoznać się z zwyczajami kultury indiańskiej, nauczyć się strzelania z łuku i rzutów włócznią do tarczy. Na Rancho Farmera można pojeździć konno lub bryczką,

na najmłodszych czekają konkursy farmerskie! Warto też zajrzeć do biura Sheriffa z aresztem, obejrzeć zabytkową lokomotywę, wstąpić do sklepiku z pamiątkami, a w Saloonie i Mexico Barze spróbować prawdziwej kuchni Dzikiego Zachodu i kowbojskich trunków. Smak suszonej wołowiny, popitej tequilą na długo pozostanie w pamięci. Gwarantowana jest świetna zabawa i dużo humoru! Piknik Country i Miasteczko Westernowe Mrongoville to Turystyczny Produkt 2008 roku. Ten prestiżowy Certyfikat przyznała Polska Organizacja Turystyczna.

ISBN 978-83-86565-63-4